

UUTISTIEDOTE EU:n Lissabonissa sijaitsevalta huumevirastolta

VUOSIRAPORTTI 2008: OPIOIDIT YHÄ EUROOPAN HUUMEILMIÖN KESKIÖSSÄ

Varoitusmerkkejä Euroopan suurimmasta huumeongelmasta, sanoo EU:n huumevirasto

(6.11.2008, LISSABON **EI JULKAISTAVAKSI ENNEN 10:00 CET/Brysselin aikaa**) Muutokset heroiniin käytössä edellyttävät Euroopan mailta erityistä valppautta ja valmiutta toimintaan. Näin toteaa **EU:n huumevirasto (EMCDDA)**, joka julkaisee tänään Brysselissä **Vuosiraporttinsa 2008: Huumeongelma Euroopassa**.

EMCDDA:n mukaan **EU:ssa** ja **Norjassa** on arviolta 1,3–1,7 miljoonaa opioidien ongelmakäyttäjää ja suurin osa terveys- ja sosiaalihuollon huumeisiin liittyvistä kustannuksista Euroopassa on yhteydessä heroiniin. Tänään julkaistujen tietojen perusteella **EMCDDA:n** aikaisempia arviointeja hitaasti paranevasta heroiniin tilanteesta on ehkä syytä tarkistaa ja todeta, että ongelma on tasaantunut, mutta ei enää pienenevä. Vuosi 2007 oli **Afganistanissa** oopiumintuotannon ennätysvuosi, mikä myös herättää huolenaiheita sen suorasta vaikutuksesta Euroopan heroiniinongelmaan ⁽¹⁾.

— "Nykytiedon valossa emme kuitenkaan kulje kohti sellaista heroiniin ongelmien epidemiaa, joka koettiin Euroopassa 1990-luvulla", toteaa **EMCDDA:n johtaja Wolfgang Götz**. "Emme kuitenkaan voi olla ottamatta huomioon uhkaa, jonka heroiniin liikatarjonta maailmanmarkkinoilla aiheuttaa, huolta, jonka heroiniin käytön indikaattorit herättävät tai viitteitä, joiden mukaan synteettiset opioidit voivat olla kasvava ongelma. Meidän on oltava valppaita. Varmistaaksemme, että Eurooppa voi toimia tarvittaessa nopeasti, meidän täytyy parantaa tietojärjestelmiemme herkkyyttä havaita muutoksia näiden erittäin haitallisten aineiden saatavuudessa ja käytössä."

Useimmissa EU-maissa 50–80 prosenttia kaikista hoitopyynnöistä koskee tietojen mukaan opioidien käyttöä. Huumeisiin kuolee Euroopassa vuosittain vähintään 7000–8000 henkilöä, ja huumeiden yliannostus on yksi tavallisimpia kuolinsyitä nuorten keskuudessa. Noin 80 prosenttia kuolemaan johtaneista huumeiden yliannostuksista liittyy opioidien käyttöön, ja näiden huumeiden pistoskäyttö on yksi suurimpia huumeisiin liittyviä tartuntatautien levittäjiä. On arvioitu, että Euroopassa ilmenee vuosittain noin 3000 uutta huumeisiin liittyvää HIV-tapausta ja tietoja toimittaneiden maiden mukaan yli 40 prosenttia pistoskäyttäjistä saa C-hepatiitin (HCV). Opioidikäyttäjien korvaushoitoa on nykyään mahdollista saada kaikissa **EU:n jäsenvaltioissa, Kroatia** ja **Norjassa**. Vuosittain korvaushoitoa saa noin 600 000 opioidien käyttäjää.

Varoitusmerkit korostavat tarvetta lisätä valppautta heroiniin käytön suhteen

EMCDDA:n mukaan opioidi-indikaattorit antavat aiheutta huoleen. Tänään julkaistusta raportista käy esimerkiksi ilmi, että vuosina 2003–2006 heroiniitakavarikkojen määrä on lisääntynyt yli 10 prosenttia useimmissa tietojen toimittaneissa maissa. **Turkissa**, joka on merkittävä läpikulkumaa, takavarikoidun heroiniin määrä kaksinkertaistui kyseisenä aikana. Vuonna 2006 Euroopassa takavarikoitiin heroiniin noin 19,4 tonnia (48 200 takavarikkoa) (taulukot SZR-7; SZR-8). **EMCDDA** on äskettäin julkaissut tilannekatsauksen heroiniinikaupan seurannasta Euroopassa ⁽²⁾.

Uusia heroiniinikäyttäjää ilmenee kaikkialla Euroopassa tahdissa, joka takaa, ettei ongelma tule merkittävästi pienenemään tulevaisuudessa. Noin puolessa tietojen toimittaneista maista ensi kertaa hoitoon hakeutuvien ensisijaisesti heroiniin käyttävien henkilöiden hoidontarve kasvoi vuonna 2006 (taulukko TDI-3, i). Eräissä

maissa tehtyjen tutkimusten perusteella uusia opioidien pistoskäyttäjää ilmenee yhä, mikä aiheuttaa erityistä huolta. **Virossa, Liettuassa, Itävallassa ja Romaniassa*** yli 40 prosenttia pistoskäyttäjistä on alle 25-vuotiaita (kaavio 9, luku 6, *Vuosiraportti*).

Vastakohtana huumekuolemien yleisesti laskevalle suuntaukselle vuosina 2000–2003 osoittavat luvut nyt ongelman olevan vakaa tai jopa kasvussa. Useimmat jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet kasvavasta suuntauksesta (taulukko DRD-2, kaavio DRD-8). Huumekuolemiin liittyy useimmiten heroiini, mutta myös muista opioidikuolemista on raportoitu. Vaikka huumeisiin kuolleiden keskimääräinen ikä Euroopassa on ollut nousussa (yli 30 v.), joukko maita (**Bulgaria, Viro, Kreikka, Latvia, Luxemburg, Itävalta ja Romania**)* raportoi verrattain suuresta osuudesta huumekuolemia alle 25-vuotiaiden keskuudessa – tämä on myös merkki siitä, että huumeidenkäyttäjien ikä on laskussa (kaaviot DRD-2; DRD-9 i, ii, iii).

Synteettisten opioidien käyttö ja laitton valmistus

Erittäin tärkeää on huomioida tänä vuonna lisääntyneet ilmoitukset erityisesti synteettisiin opioideihin liittyvistä ongelmista. **Latviassa ja Virossa** on merkkejä kasvavasta ongelmasta, joka liittyy 3-metyylifentanylin (fentanylin) saatavuuteen. Emme tiedä missä ainetta tuotetaan, mutta joidenkin tietojen perusteella sitä valmistetaan laittomasti **EU:n** rajavaltoissa. Aineen vahvuudesta johtuen - fentanyyli on heroiinia huomattavasti vahvempi - sen käyttö on erittäin vaarallista. Vuonna 2006 **Virossa** havaittiin 70 kuolemaan johtanutta fentanyylimyrkytystä. **EMCDDA** julkaisee tänään uuden fentanyyliä koskevan nk. huumausaineprofiilin ⁽³⁾.

Tutkimuksista on ilmennyt, että yliannostuksen riski pienenee huomattavasti, kun heroiininkäyttäjät ovat metadoni- tai buprenorfiinikorvaushoidossa. Toksikologisissa raporteissa on kuitenkin ilmoitettu joistakin metadonin käytöstä johtuvista kuolemantapauksista Euroopassa. Todisteita on myös siitä, että hyvät käytännöt korvaavia aineita määrättäessä voivat vähentää kuolemien määrää ja että yliannostusten ehkäisemiseen liittyviä kysymyksiä on korostettava kliinistä käytäntöä kehitettäessä. Metadonista johtuvat kuolemantapaukset eivät vaikuta olleen suorassa yhteydessä korvaushoitosten yleiseen tasoon (katso laatikko "Korvaushoitokuolemat", luku 7, *Vuosiraportti*).

Wolfgang Götz jatkaa: — Huumekuolemien vähentäminen on useimpien kansallisten huumestrategioiden selkeä tavoite, mutta meidän on vielä muutettava sanat teoiksi. Emme voi sallia, että joka tunti yksi nuori ihminen kuolee huumeiden yliannostukseen, joka olisi voitu välttää. Meidän on priorisoitava yliannostuksien ehkäisytyötä ja kohdentaa työ riskiryhmiin, kuten henkilöihin, jotka ovat äskettäin vapautuneet vankilasta tai sortuvat huumeisiin hoidon päätyttyä ⁽⁴⁾.

Huomautuksia:

⁽¹⁾ Vuonna 2007 oopiumin maailmanlaajuinen tuotanto kasvoi 34 prosentilla, arviolta 8 870 tonniin, pääasiassa Afganistanin tuotannon kasvun (8 200 tonnia vuonna 2007) seurauksena. Tämä tarkoittaa sitä, että heroiinin arvioitu maailmanlaajuinen tuotanto oli 733 tonnia (UNODC, 2008). UNODC:n äskettäin julkaisemassa katsauksessa, *Afghanistan Opium Survey 2008*, arvioidaan Afganistanin oopiumtuotannon vuonna 2008 laskeneen 6 prosentilla eli 7 700 tonniin.

http://www.unodc.org/documents/publications/Afghanistan_Opium_Survey_2008.pdf

⁽²⁾ EMCDDA Technical data sheet (tekninen tiedote): 'Monitoring the supply of heroin to Europe', saatavilla osoitteessa:

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/technical-datasheets>

⁽³⁾ EMCDDA:n fentanyyliä koskeva huumausaineprofiili, saatavilla osoitteessa:

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/drug-profiles>. Lisätietoja: Ojanperä, I., Gergov, M., Liiv, M., Riikoja, A. and Vuori, E. (2008), 'An epidemic of fatal 3-methylfentanyl poisoning in Estonia', *International Journal of Legal Medicine* (in press).

⁽⁴⁾ Vankilasta juuri vapautuneet henkilöt ovat muita riskialttiimpia huumekuolemille, jotka johtuvat erityisesti aineiden virheellisestä käytöstä ja yliannostuksesta. Yhdistyneessä kuningaskunnassa äskettäin tehdyn tutkimuksen mukaan riski on suurimmillaan ensimmäisellä viikolla vankilasta vapautumisen jälkeen, jolloin huumekuoleman todennäköisyys on noin 8-kertainen miehillä ja yli 10-kertainen naisilla, verrattuna riskialttiuteen, kun vapautumisesta on kulunut vuosi (katso luvun 7 asiaa käsittelevä laatikko, *Vuosiraportti*).

Lisätietoja tässä uutistiedotteessa käsitellyistä aiheista on *Vuosiraportin* luvuissa 6 ja 7.

Vuoden 2008 *Vuosiraportin* tiedot perustuvat vuoden 2006 tilanteeseen tai viimeiseen vuoteen, jolta tietoja on saatavissa.

Kaaviot ja taulukot, joihin viitataan tässä uutistiedotteessa ovat saatavissa vuoden 2008 tilastotiedotteesta osoitteessa <http://www.emcdda.europa.eu/stats08>

Tietoa kaikista *vuosiraportin* tuotteista, uutistiedotteista, palveluista ja tapahtumista löytyy osoitteesta:
<http://www.emcdda.europa.eu/events/2008/annual-report>

* Maat luetellaan EU:n protokollajärjestyksessä.